

Certificering van brandbeveiligingssystemen volgens het Bouwbesluit

Colofon

Uitgave van Infopunt Veiligheid van het Instituut Fysieke Veiligheid, juli 2015

Bij deze kennispublicatie hoort ook het online dossier Bouwbesluit,
zie www.infopuntveiligheid.nl

Tekst: Johan Hoogeweg (DGMR), Jans Weges (IFV)

Beeld: DGMR

De samenstellers hebben de grootst mogelijke zorg aan de inhoud van deze kennispublicatie besteed. Aan de inhoud van deze kennispublicatie kunnen echter geen rechten ontleend worden en de samenstellers aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid die zou kunnen voortvloeien uit de inhoud van deze kennispublicatie.

Inhoudsopgave

1	Het doel van certificering	9
2	Het inspectiecertificaat	10
2.1	Wat is een inspectiecertificaat?	10
2.2	Het Bouwbesluit	10
2.3	Vrijwillige certificering	11
2.4	Het inspectieschema	12
2.5	Geldigheid van het inspectiecertificaat	12
3	De rol van de inspectie-instelling	14
3.1	Accreditatie van de inspectie-instelling	14
3.2	Het inspectieplan	15
3.3	(Buitenlandse) inspectie-instellingen	16
4	Processtappen voor het inspectie-certificaat	17
4.1	Stap 1: het bepalen van het brandveiligheidsconcept	17
4.2	Stap 2: vastleggen van de uitgangspunten	18
4.3	Stap 3: beoordelen van de uitgangspunten	18
4.4	Stap 4: aanleg van de installatie	19
4.5	Stap 5: certificering van de installatie	19
4.6	Stap 6: Onderhoud en beheer in de gebruiksfase	22
4.7	Overzicht betrokken partijen	24
5	Installatie-/productcertificaat en inspectiecertificaat	25
5.1	Installatiecertificaat	26
5.2	Inspectiecertificaat	28
6	Basisontwerp 'Uitgangspuntendocument'	29
6.1	Erkenningsregelingen voor opsteller basisontwerp	29
6.2	Inhoud basisontwerp	30
6.3	Beoordeling van het basisontwerp	32
7	Goedkeuring van uitgangspunten door het bevoegd gezag	34
7.1	Brandmeld- en ontruimingsalarminstallaties	34
7.2	Installaties in het kader van gelijkwaardigheid	35
7.3	Zorgplicht	35

8	Certificering op afgeleide doelstellingen	36
9	Andere certificatieschema's	38
10	Vragen en antwoorden over certificering	40
Bijlage	CCV-schema's en documenten	43
	Begrippenlijst	45

In de laatste jaren is er op het gebied van certificering van brandbeveiligings-systemen veel gewijzigd. In deze kennispublicatie wordt ingegaan op de betekenis van certificering voor de betrokken partijen. Ook komt aan bod welke stappen nodig zijn om te komen tot het 'inspectiecertificaat' dat het Bouwbesluit (BB) in een aantal situaties verplicht stelt. De kennispublicatie is bestemd voor medewerkers van brandweer, gemeenten (Bouw- en Woningtoezicht), architecten, aannemers, adviseurs, gebouweigenaren, gebruikers en installateurs.

De brandveiligheid van een gebouw kan worden vastgelegd in een brandbeveiligingsconcept. Dit concept geeft een indruk van de brandbeveiliging van dat gebouw en biedt een kader voor het beveiligen met behulp van brandbeveiligingsmaatregelen en -voorzieningen.

Bouwbesluit
hfd. 6

Bouwbesluit
artikel 1.3

Binnen het brandveiligheidsconcept van een gebouw spelen brandbeveiligingsinstallaties, zoals brandmeld- en ontruimings-alarminstallaties, een grote rol. Het Bouwbesluit 2012 stelt dan ook eisen aan de aanwezigheid en kwaliteit van deze installaties. Ook worden andere installaties -zoals bijvoorbeeld sprinklerinstallaties en rookbeheersingsinstallaties- in het kader van gelijkwaardigheid toegepast, bijvoorbeeld om grotere brandcompartimenten te kunnen realiseren.

Voor een groot aantal situaties vereist het Bouwbesluit dat een onafhankelijke partij beoordeelt of de in een gebouw aanwezige installatie geschikt is voor het behalen van de doelstellingen waarvoor deze is aangelegd. Deze beoordeling is niet alleen van toepassing op nieuw aangelegde installaties, maar komt regelmatig terug zolang een installatie in gebruik is, aangepast wordt en/of vervangen wordt.

Het proces om een onafhankelijke en deskundige beoordeling van een brandbeveiligingssysteem te waarborgen wordt ook wel ‘certificering’ genoemd; het vormt één van de pijlers van de kwaliteitsborging binnen het Bouwbesluit.

Deze kennispublicatie gaat alleen in op het certificeren zoals bedoeld in het Bouwbesluit. Certificering van installaties op grond van bijvoorbeeld milieuvorschriften, zoals bij PGS 15 (opslag gevaarlijke stoffen) en het Vuurwerkbesluit, kent een grote gelijkenis met het Bouwbesluit maar kan op onderdelen verschillen. Hierop wordt niet nader ingegaan in deze kennispublicatie.

Toelichting foto: Op deze foto is een jockey-pomp te zien van een installatie waar de afgelopen jaren geen onderhoud aan uitgevoerd is, om de installatie te kunnen certificeren zullen alle onderdelen correct moeten functioneren. In dit voorbeeld is de pomp dusdanig aangetast door corrosie en treedt er lekkage op dat vervanging noodzakelijk was.

1 Het doel van certificering

Een brandbeveiligingssysteem wordt aangelegd om bepaalde doelstellingen te realiseren, zoals bijvoorbeeld het alarmeren van personen die in een gebouw aanwezig zijn om een adequate ontruiming van het gebouw mogelijk te maken. Als deze doelstellingen niet gehaald worden, omdat de installatie hiervoor niet geschikt is of niet goed functioneert, kan dit een aanzienlijk nadelig effect hebben op het veiligheidsniveau van een gebouw.

Om inzichtelijk te maken of een brandbeveiligingssysteem geschikt is voor de doelstellingen waarvoor deze is aangelegd, wordt de installatie beoordeeld door een onafhankelijke 'keurmeester'. Het proces van 'keuren' van de installatie en van de bijbehorende bouwkundige en organisatorische randvoorwaarden, inclusief regelmatig toezicht op de staat daarvan, wordt 'certificeren' genoemd.

Het doel van het certificeringssysteem is dat de betrokken partijen - zoals het bevoegd gezag, de verzekeraars en de opdrachtgever - erop kunnen vertrouwen dat een brandbeveiligingssysteem onder de heersende omstandigheden naar verwachting functioneert.

De beoordeling op geschiktheid van het een brandbeveiligingssysteem voor het behalen van vooraf vastgelegde doelstellingen wordt uitgevoerd door een onafhankelijke inspectie-instelling, die niet betrokken is bij het ontwerp en de levering van een brandbeveiligingsinstallatie (leverancier/installateur). Daarom is het niet noodzakelijk dat de betrokken partijen zelf in detail beoordelen of het brandbeveiligingssysteem aan de gestelde doelstellingen voldoen.

2 Het inspectiecertificaat

2.1 Wat is een inspectiecertificaat?

Het Bouwbesluit geeft in bepaalde gevallen aan dat een brandbeveiligingssysteem voorzien moet zijn van een 'inspectiecertificaat'. Dit certificaat is het eindproduct van een proces waarin een onafhankelijke en deskundige partij het brandbeveiligingssysteem heeft beoordeeld en geconcludeerd heeft dat het geschikt is voor het behalen van de doelstellingen waarvoor het is aangelegd. De beoordeling vindt plaats op de zogenaamde 'BIO-aspecten':

- > Bouwkunde
- > Installatie
- > Organisatie.

Bij deze beoordeling wordt niet alleen gekeken of de installatie aan de technische eisen voldoet (bijvoorbeeld of een rookmelder over het juiste keurmerk beschikt), maar ook of de installatie adequaat beheerd wordt. In sommige situaties wordt ook naar de bouwkundige randvoorwaarden gekeken.

2.2 Het Bouwbesluit

Bouwbesluit
artikel 6.20,
6.23 en 6.32

Hoofdstuk 6 van het Bouwbesluit geeft aan in welke situaties een brandbeveiligingssysteem over een geldig inspectiecertificaat dient te beschikken.

In het algemeen gesteld moeten vrijwel alle bij of krachtens de wet voorgeschreven brandbeveiligingssystemen zijn voorzien van een dergelijk certificaat.

In tabel 1 is aangegeven wat dat in de praktijk inhoudt en voor welke installaties en in welke situaties een inspectiecertificaat vereist is.

Tabel 1 *Installaties waarbij het Bouwbesluit een inspectiecertificaat vereist*

Bouwbesluitartikel	Soort brandbeveiligingssysteem	Certificaat vereist?
6.20 lid 6	BMI	Vereist indien aangegeven in bijlage I van het Bouwbesluit
6.23 lid 4	OAI	Alleen indien voor de brandmeldinstallatie een inspectiecertificaat vereist is
6.32 lid 1	VBB	Vereist indien het brandbeveiligingssysteem aanwezig is in het kader van gelijkwaardigheid
6.32 lid 2	RBI	Vereist indien het brandbeveiligingssysteem aanwezig is in het kader van gelijkwaardigheid

De aangegeven eisen in tabel 1 zijn niet van toepassing op installaties die vrijwillig worden aangebracht. Hier is het aan de eigenaar/gebruiker om vast te stellen of certificering wenselijk is.

Gelijkwaardigheid

Het Bouwbesluit vereist in een aantal situaties een inspectiecertificaat. Het toepassen van gelijkwaardigheid om deze eis op een andere wijze in te vullen is altijd mogelijk. De gelijkwaardigheid dient expliciet goedgekeurd te worden door het bevoegd gezag.

2.3 Vrijwillige certificering

De in het Bouwbesluit vermelde eisen zijn dus alleen van toepassing indien een installatie een relatie heeft met het wettelijke kader. Een gebruiker of eigenaar kan er altijd voor kiezen om de installatie te laten certificeren, zodat een onafhankelijke partij beoordeelt of de in het gebouw aanwezige installatie geschikt is voor het behalen van de doelstellingen; dit ongeacht of certificatie vereist is volgens het Bouwbesluit.

Een vrijwillige certificering kan bijvoorbeeld voortkomen uit afspraken die met de verzekeraars gemaakt zijn.

Daarnaast kan een gebruiker ervoor kiezen om een installatie aan te leggen om het risico op verstoringen van de bedrijfscontinuïteit te verkleinen. Certificering van deze installatie kan hier onderdeel van uitmaken.

Ook is het mogelijk dat er privaatrechtelijke eisen voor certificering komen van de 'meldpost' (bv. PAC of RAC/GMK) waar de gebruiker een brandbeveiligingsinstallatie een brandmelding laat ontvangen.

2.4 Het inspectieschema

Bouwbesluit
artikel 6.20,
6.23 en 6.32

Als een brandbeveiligingssysteem over een inspectiecertificaat beschikt, dan moeten alle betrokken partijen een gerechtvaardigd vertrouwen hebben in de goede werking van het brandbeveiligingssysteem. Zo'n certificaat moet dus 'waarde' hebben.

Om dit te waarborgen zijn kwaliteitseisen en procedures vastgelegd voor de partijen die inspecties uitvoeren. Deze eisen zijn vastgelegd in een zogenaamd 'inspectieschema'. Het Bouwbesluit verwijst naar vier schema's, in beheer bij het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) in Utrecht:

- > CCV-inspectieschema Brandmeldinstallaties
- > CCV-inspectieschema Ontruimingsalarminstallaties
- > CCV-inspectieschema Vast opgestelde brandbeheersings- en brandblussystemen
- > CCV-inspectieschema Rookbeheersingsinstallaties.

Bovenstaande inspectieschema's zijn gebundeld in het 'CCV-inspectieschema Brandbeveiliging 1 - Inspectie Brandbeveiligingssysteem (VBB-BMI-OAI-RBI) op basis van afgeleide doelstellingen'. Dit inspectieschema is (gratis) te downloaden van de website www.hetccv.nl.

2.5 Geldigheid van het inspectiecertificaat

Regeling
Bouwbesluit
2012 artikel 1.10

Een inspectiecertificaat heeft geen onbeperkte geldigheid; in het Bouwbesluit is de geldigheidsduur van een certificaat aangegeven (zie tabel 2). Voor brandbeveiligingsystemen die vrijwillig worden gecertificeerd kan door de eisende partij (bv. opdrachtgever of verzekeraar) een andere geldigheidsduur worden gekozen.

Tabel 2 Geldigheidsduur van het inspectiecertificaat

Installatie	Situatie	Geldigheidsduur certificaat
BMI	met doormelding naar de RAC/GMK	1 jaar
	zonder doormelding	3 jaar
OAI	in een gebouw waar een brandmeldinstallatie aanwezig is met doormelding naar de RAC/GMK	1 jaar
	in een gebouw waar een brandmeldinstallatie aanwezig is zonder doormelding naar de RAC/GMK	3 jaar
VBB	alle brandbeveiligingssystemen	1 jaar
RBI	alle brandbeveiligingssystemen	1 jaar

Een geldigheidsduur van een jaar betekent dat een installatie elk jaar opnieuw geïnspecteerd en beoordeeld dient te worden door een inspectie-instelling.

3 De rol van de inspectie-instelling

Een inspectiecertificaat, zoals bedoeld in het Bouwbesluit, kan alleen worden afgegeven door een geaccrediteerde (erkende) inspectie-instelling. Dit type certificaat kan niet afgegeven worden door een partij die bij de levering van het product betrokken is, zoals een fabrikant of een installateur.

Een installateur kan wel een installatiecertificaat (productcertificaat) afgeven. De inspecties worden wel een stuk eenvoudiger als gewerkt wordt met installatiecertificaten bij aanleg en met onderhoudscertificaten bij bestaande installaties (zie hoofdstuk 5).

3.1 Accreditatie van de inspectie-instelling

Het accreditatieproces van een inspectie-instelling bestaat uit een registratie, gevolgd door een vooronderzoek en een beoordeling. Een verworven accreditatie wordt door de RvA jaarlijks getoetst op blijvende validiteit. Inspectie-instellingen worden bij accreditatie getoetst aan NEN-EN-ISO/IEC 17020. Deze norm beschrijft de eisen die aan inspectie-instellingen worden gesteld.

De NEN-EN-ISO/IEC 17020 beschrijft de eisen die aan inspectie-instellingen worden gesteld. Binnen deze norm worden er drie typen instellingen beschreven: A, B en C. Alleen een inspectie A-instelling kan een volledig onafhankelijk oordeel geven. Vanuit de inspectieschema's is dan ook voorgeschreven dat de inspectie-instelling een type A-instelling moet zijn. Of een inspectie-instelling aan deze eis voldoet, is terug te vinden op de website van de 'Raad van Accreditatie' (www.rva.nl).

De inspectie-instellingen moeten over een licentie van het CCV beschikken om het inspectie-schema te mogen gebruiken. Of een inspectie-instelling over een licentie beschikt is terug te vinden op de website van het CCV (www.hetccv.nl).

Voor elk type installatie (brandmeld-/sprinklerinstallatie enzovoort) moet een inspectie-instelling specifiek geaccrediteerd worden. Het kan voorkomen dat een inspectie-instelling niet voor alle soorten brandbeveiligingssystemen geaccrediteerd is.

Een opdrachtgever kan en moet er dus soms ervoor kiezen om verschillende installaties in het gebouw door verschillende inspectie-instellingen te laten inspecteren. Er is geen verplichting dat alle installaties in een gebouw door de zelfde inspectie-instelling worden beoordeeld.

3.2 Het inspectieplan

De inspectie-instelling stelt voor elke brandbeveiligingsinstallatie een inspectieplan op. Dit inspectieplan is een intern document, dat beschrijft hoe de inspectie wordt uitgevoerd en het bevat o.a.

- > de afbakening (demarcatie) van de inspectieopdracht
- > de (verwijzing naar de) uitgangspunten
- > de inspectiepunten
- > het normatief kader
- > het inspectieproces (definiëren van specifieke inspectiemomenten).

Het inspectieplan is gebaseerd op het door derden opgestelde basisontwerp (UPD), dat in hoofdstuk 6 wordt beschreven.

Omdat een inspectieplan vanwege de onafhankelijkheid van de instelling een intern document van de inspectie-instelling is, behoeft het niet door de betrokken andere partijen goedgekeurd te worden.

Historie

Voor de komst van de CVV-inspectieschema's was certificatie van brandbeveiligingsinstallaties al mogelijk, het systeem was gebaseerd op onderstaande stappen:

- > vastlegging uitgangspunten door erkend inspectiebureau
- > ontwerp en aanleg door erkende installateur
- > opleveringsinspectie door erkend inspectiebureau
- > periodieke inspectie door erkend inspectiebureau.

Historie

In het verleden zijn er documenten met uitgangspunten opgesteld door inspectie-instellingen met onder meer onderstaande namen:

- > programma van eisen
- > inspectieplan
- > basisdocument brandveiligheid (BdB).

3.3 (Buitenlandse) inspectie-instellingen

Inspectie-instellingen komen niet altijd uit Nederland en/of werken niet volgens het CCV-inspectieschema, maar hanteren voor de werkzaamheden een eigen methode of een ander certificatieschema.

Op grond van de Europese regelgeving (artikel 56 van het EU-Werkingsverdrag: vrij verkeer van handel en diensten) mogen deze partijen ook op de Nederlandse markt opereren.

Bouwbesluit
artikel 1.3

Het Bouwbesluit biedt dan ook de mogelijkheid om certificaten van dergelijke inspectie-instellingen te accepteren. Dit is mogelijk op basis van het 'gelijkwaardigheidsprincipe', zoals bedoeld in het Bouwbesluit, artikel 1.3. Wel dient door de aanvrager van de gelijkwaardigheid te worden aangetoond dat de omvang en de diepgang van de inspecties gelijkwaardig is met hetgeen is beoogd met het CCV-inspectieschema.

4 Processtappen voor het inspectie-certificaat

Om tot een gecertificeerde brandbeveiligingssysteem te komen, is het noodzakelijk een aantal stappen te doorlopen. Bij elke stap zijn verschillende partijen betrokken. In de volgende paragrafen wordt toegelicht wat deze stappen inhouden en welke partijen veelal bij deze stappen betrokken zijn.

Deze stappen zijn van toepassing op het certificeren van een nieuw aangelegde installatie zowel als van bestaande installaties. Per situatie dient bepaald te worden welke stappen doorlopen dienen te worden en welke diepgang er per stap noodzakelijk is.

Installatie - te doorlopen stappen	
Nieuwe installatie	Alle stappen dienen doorlopen te worden.
Bestaande installatie die niet gecertificeerd is	Voor een bestaande <u>installatie</u> die nu niet gecertificeerd is, kunnen mogelijk (delen) van stappen worden 'overgeslagen' omdat deze in het verleden al zijn uitgevoerd.
Wijzigingen aan bestaande installatie	Voor bestaande <u>gebouwen</u> , waar bijvoorbeeld een installatie wordt vervangen of aangepast, kunnen de stappen van beperkte omvang zijn.

Welke partijen bij de processtappen betrokken zijn, is afhankelijk van de omvang van het project en het soort installatie. De aangegeven partijen in de volgende paragrafen zijn dan ook voorbeelden van partijen die bij het proces betrokken kunnen zijn.

4.1 Stap 1: het bepalen van het brandveiligheidsconcept

De brandveiligheid van een gebouw wordt bepaald door de interactie tussen Bouwkundige, Installatietechnische en Organisatorische maatregelen. Om te kunnen bepalen welke eisen er aan een brandbeveiligingssysteem worden gesteld is het belangrijk dat het brandveiligheidsconcept van het gebouw bekend is.

Het brandveiligheidsconcept van het gebouw is bijvoorbeeld terug te vinden in verleende bouwvergunningen, rapportages van adviseurs en/of verzekeraars. Indien dit niet ter herleiden is dient dit als eerste vast te worden gesteld (door of namens de opdrachtgever).

De betrokken partijen:

1. opdrachtgever
2. bevoegd gezag.

Optie: adviseurs, gebruiker/beheerder, verzekeraar.

4.2 Stap 2: vastleggen van de uitgangspunten

Om een brandbeveiligingssysteem te kunnen certificeren is het noodzakelijk dat de uitgangspunten en de doelstellingen worden vastgelegd. Deze doelstellingen vormen het uitgangspunt voor de aanleg door de installateur en de beoordeling van het brandbeveiligingssysteem door de inspectie-instelling. Deze uitgangspunten worden vastgelegd in een basisontwerp, ook wel uitgangspuntendocument genoemd. Dit document wordt door of namens de opdrachtgever opgesteld (b.v. door een installateur, adviseur of verzekeraar). In hoofdstuk 6 wordt nader ingegaan op het vastleggen van de uitgangspunten.

De betrokken partijen:

1. opdrachtgever
2. adviseurs.

Optie: verzekeraar, gebruiker/beheerder.

4.3 Stap 3: beoordelen van de uitgangspunten

De opgestelde uitgangspunten moeten door alle betrokken partijen gedragen worden. Voordat met de uitvoering wordt begonnen en de brandbeveiligingsinstallatie uiteindelijk gecertificeerd kan worden, is het verstandig dat alle betrokken partijen akkoord zijn met de uitgangspunten. Anders kan het voorkomen dat tijdens de aanleg of achteraf nog wijzigingen aan de installatie moeten worden uitgevoerd. In hoofdstuk 7 wordt nader ingegaan op het goedkeuren van de uitgangspunten door het bevoegd gezag.

Onderdeel van de certificering van de installatie door een inspectie-instelling is een beoordeling van het basisontwerp. Deze beoordeling kan in deze stap worden uitgevoerd maar is formeel niet vereist. In hoofdstuk 6 wordt hier nader op ingegaan.

De betrokken partijen:

1. opdrachtgever
2. bevoegd gezag.

Optie: adviseurs, gebruiker/beheerder, verzekeraar, inspectie-instelling.

4.4 Stap 4: aanleg van de installatie

Door de installateur wordt de gehele brandbeveiligingsinstallatie ontworpen en aangelegd volgens de bij stap 2 vastgelegde uitgangspunten.

Gedurende deze stap kan de installateur ervoor kiezen om de inspectie-instelling alvast delen van de installatie te laten beoordelen, zoals: (projecterings) tekeningen of delen van een installatie boven een plafond worden aangelegd waar in een later stadium nog maar een beperkte toegang toe mogelijk is. Dit is echter niet verplicht, binnen de certificerings-systeematiek kan volstaan worden met een beoordeling in een latere stap.

Bij veel installaties gelden er ook bouwkundige voorwaarden; bij sprinklerinstallaties zijn vaak brandwerende scheidingen vereist tussen gesprinklerdew en niet gesprinklerde brandcompartimenten. Ook deze voorzieningen moeten worden gerealiseerd voordat doorgedaan kan worden naar de volgende stap.

Ook is er vaak interactie tussen de brandveiligheidsinstallaties en de overige brandbeveiligingsvoorzieningen, zoals die voor luchtbehandeling of liften. Ook deze koppelingen dienen ook gerealiseerd te worden omdat een beoordeling of een sturing aankomt op het te sturen apparaat ook onderdeel is van de certificering.

Historie

In de oude CCV regeling brandmeldinstallaties 2002 maakte het beoordelen van de sturing geen onderdeel uit van de certificering. In het CCV inspectie-schema maakt het beoordelen van de sturing nu wel onderdeel uit van de certificering.

De betrokken partijen:

1. installateur.

Optie: inspectie-instelling, bouwkundige aannemer, overige installateurs.

4.5 Stap 5: certificering van de installatie

Op het moment dat de installatie volledig gereed is (inclusief koppelingen met andere installaties) en alle bouwkundige en organisatorische randvoorwaarden ingevuld zijn, dan kan begonnen worden met de definitieve certificering van een brandbeveiligingssysteem.

Deze stap kan pas plaatsvinden als aan alle BIO-aspecten (bouwkunde, installatie en organisatie) die zijn aangegeven in de het basisontwerp (en de aangestuurde normen vanuit het basisontwerp) wordt voldaan. Indien afwijkingen door de inspectie-instellingen worden geconstateerd tijdens het certificatie proces dienen deze verholpen te worden.

Toelichting foto: Onderdeel van de oplevering van een brandmeldinstallatie kan zijn het uitvoeren van een proefbrand om de werking van automatische melders aan te tonen.

Gebreken geconstateerd tijdens inspecties

In het verleden was afgifte van een inspectiecertificaat mogelijk indien bij de inspectie kleine afwijkingen werden geconstateerd. Deze afwijkingen moesten bij volgende inspecties verholpen zijn.

Hiermee was het mogelijk om kleine afwijkingen te accepteren, waarbij verwacht werd dat deze geen directe invloed hadden op de goede werking van een installatie. Het kon dus voorkomen dat er een geldig certificaat beschikbaar was, maar dat er op elk moment nog wel veel acties uitgevoerd moesten worden.

Binnen de huidige schema's is dit niet meer mogelijk. Afgifte van een certificaat is alleen mogelijk als er geen restpunten (afwijkingen) meer zijn. Indien afwijkingen worden geconstateerd die een effect hebben op het behalen van de doelstellingen, dan leidt dit direct tot afkeuring. Bij afwijkingen die geen effect hebben op het behalen van de afwijkingen kan deze geaccepteerd worden (definitief). De afwijkingen en de hierbij behorende motivatie waarom een afwijking geaccepteerd is wordt vastgelegd in het inspectierapport.

Of certificering mogelijk is hangt dus alleen niet af van de installateur, maar ook van een bouwkundige aannemer en van de gebruiker. Certificering vindt namelijk plaats op basis van de samenhang tussen de BIO-aspecten. Zodra één van deze aspecten onvoldoende of niet correct is ingevuld kan er geen certificering plaatsvinden. Deze BIO-maatregelen hebben alleen betrekking op het functioneren van het brandbeveiligingssysteem en zijn geen uitspraak over de BIO-maatregelen van het gehele gebouw. Een certificaat geeft dan ook niet een verklaring over het functioneren van alle BIO-maatregelen in een gebouw. In het Inspectiecertificaat staat dan het volgende:

“Het brandbeveiligingsconcept, bestaande uit installatietechnische maatregelen met een brandmeldinstallatie en de hieraan verbonden bouwkundige en organisatorische maatregelen, is functioneel en doeltreffend.”

In het CCV-inspectieschema Brandbeveiliging 1 is vastgelegd op welke aspecten een inspectie-instelling het brandbeveiligingssysteem dient te beoordelen. Hier mag een inspectie-instelling niet van afwijken.

De betrokken partijen:

1. inspectie-instelling
 2. installateur
 3. gebruiker/beheerder.
- Optie: bouwkundige aannemer.

4.6 Stap 6: Onderhoud en beheer in de gebruiksfase

De eigenaar/gebruiker van de installatie is verplicht het brandbeveiligingssysteem in goede staat te houden. Hiertoe dient het noodzakelijke onderhoud te worden uitgevoerd door een installateur en dienen de installaties regelmatig op het functioneren getest te worden. Treden er storingen op, dan dienen deze binnen een vooraf bepaalde termijn (vaak 24 uur) opgelost te worden.

Bouwbesluit
artikel 1.16,
6.20 en 6.23

De wijze waarop het onderhoud en het beheer plaats dienen te vinden is vastgelegd in normen en voorschriften. Deze normen zijn aangegeven in het Bouwbesluit en in de vastgelegde uitgangspunten (in het uitgangspuntendocument, zie stap 2).

Na verstrekking van het inspectiecertificaat bij de oplevering dient na ingebruikname op een regelmatig schema van een vooraf vastgesteld aantal jaren (zie paragraaf 2.5) een vervolgininspectie plaats te vinden; dit wordt ook wel de 'periodieke inspectie' genoemd. Bij de beoordeling van de installatie in de gebruiksfase wordt onder meer bekeken of het onderhoud aan de installaties correct is uitgevoerd en of het gebruik van het gebouw nog aansluit bij de aanwezige installatie. Indien het beheer correct is uitgevoerd, de installatie nog steeds goed functioneert en aansluit bij het aanwezige gebruik dan kan een nieuw inspectiecertificaat worden afgegeven.

Voorbeeld 1

Een sprinklerinstallatie is aangelegd voor het beveiligen van een opslaglocatie voor machine-onderdelen in stalen kisten. Door gewijzigde verpakkingswijzen worden deze niet langer in houten kisten opgeslagen, maar direct op pallets met piepschuim verpakkingen. Tijdens de inspectie zal door de inspectie-instelling worden beoordeeld of de aanwezige brandbeveiligingssysteem geschikt is voor het beveiligen van dit risico. Als dit niet het geval is, dan zal dit leiden tot afkeuring en zal er geen inspectiecertificaat worden afgegeven.

Voorbeeld 2

Een theater is voorzien van een brandmeldinstallatie met gedeeltelijke bewaking. De beheerder dient te controleren of er geen ruimtes van functie zijn veranderd. Bijvoorbeeld een kleedruimte die als opslagruimte gebruikt wordt. In een kleedruimte is geen automatische melder noodzakelijk, maar in een berging wel. In dergelijke gevallen dient de installatie of het gebruik ervan aangepast te worden, zodat weer wordt voldaan aan de uitgangspunten en de voorschriften.

De betrokken partijen:

1. inspectie-instelling
 2. installateur
 3. gebruiker/beheerder.
- Optie: opdrachtgever.

Bouwbesluit
artikel 1.16 en
6.32

Toelichting foto: Een sprinklerkop voorzien van afplaktape voor het schilderen zal de werking van de sprinkler zodanig negatief beïnvloeden dat deze niet goed meer zal werken. Dit gebrek dient niet alleen tijdens het onderhoud aan de installatie opgelost te worden, maar ook direct na gereedkomen schilderwerk. De gebruiker dient bij werkzaamheden in het gebouw er op toe te zien dat de installatie blijvend functioneel is.

4.7 Overzicht betrokken partijen

In onderstaande tabel zijn de betrokken partijen per processtap overzichtelijk weergegeven.

Tabel 3 Overzicht van de stappen en de betrokken partijen

Processtap	opdrachtgever	Gebruiker / beheerder	Bevoegd gezag	Verzekeraar	Inspectie instelling	installateur	Bouwkundige aannemer	Overige installateurs	Adviseur
Stap 1: bepalen van het brandveiligheidsconcept	A	O	A	O	-	-	-	-	O
Stap 2: vastleggen van de uitgangspunten	A	O	-	O	-	-	-	-	A
Stap 3: beoordelen van de uitgangspunten	A	O	A	O	O	-	-	-	O
Stap 4: aanleg van de installatie	-	-	-	-	O	A	O	O	O
Stap 5: certificering van de installatie	-	-	-	-	A	A	O	O	O
Stap 6: onderhoud en beheer in de gebruiksfase	O	A	-	-	A	A	-	O	-

A: de partij is er altijd bij betrokken

O: de partij kan betrokken zijn

- : de partij is bij deze stap niet betrokken

5 Installatie-/ productcertificaat en inspectiecertificaat

Voor diverse typen brandbeveiligingsinstallaties kan een installatiecertificaat worden afgegeven. Een ‘installatiecertificaat’ wordt ook wel een ‘productcertificaat’ genoemd.

Een installatiecertificaat zegt uitsluitend iets over het technische gedeelte van een geleverd product, zoals een brandmeldinstallatie en de aanleg hiervan. Er kan zowel een certificaat worden afgegeven voor een nieuwe installatie, als voor het technisch onderhoud van een installatie (zie CCV-certificatieschema’s 8, 9 en 10).

Voorbeeld 3

Diepgang inspectie bij aanwezigheid van een installatiecertificaat.

Tabel 7.3.3: Initiële inspectie van (sprinkler)meldinstallatie en/of brandmeldinstallatie

Onderdeel	Methode		Inspectiepunten
	Met certificaat	Zonder certificaat	
Basisontwerp en detailontwerp [§2.6/1 en §2.6/2]	A	A	Aanwezigheid en volledigheid (alle informatie relevant voor inspectie)
Installatie [§2.1/6, §2.2/29 en §2.6/4]	V	V	Installatie is volledig in bedrijf
Algemene eisen [§2.1/8, §2.1/15, §2.1/25, §2.6/4, §2.6/5, §2.6/9 en §2.6/29]		A	Apparatuurnormen
		A	Compatibiliteitsverklaring en in bedrijfstelling verklaring
		V/A	Omgevingsomstandigheden centrale apparatuur Vervalt bij BMI: 2002 of BMI: 2011 installatiecertificaat
		V/A	Componenten geschikt voor de toepassing
Prestatie-eisen [§2.6/6]		V/A	Prestatie-eis brandgrootte
		P	Proefbranden

A: administratieve beoordeling V: visuele beoordeling Lege cel: geen actie noodzakelijk

5.1 Installatiecertificaat

Ook al wordt vanuit het Bouwbesluit geen installatiecertificaat vereist, er zijn toch redenen (voordelen) om hier wel voor te kiezen:

- Als voor een installatie een erkend installatiecertificaat beschikbaar is, dan is de goede “technische” werking van de installatie al aangetoond. De omvang van de inspectie door een inspectie-instelling kan dan beperkter zijn (zie voorbeeld 4); dit kan een economisch voordeel voor de betrokken partijen opleveren.
- Een installatiecertificaat kan alleen afgegeven worden door een installateur die hiervoor erkend is (zie CCV-certificatieschema's 3, 4 en 5).
- Door het afgeven van een installatiecertificaat kan een installateur bevestigen dat zijn deel van de werkzaamheden correct is uitgevoerd.

Een installatiecertificaat is niet slechts een eigen verklaring van een installateur dat deze een brandbeveiligingsinstallatie heeft aangelegd volgens het basisontwerp.

Voorbeeld 4

Een installatiecertificaat geeft aan dat de sprinklerinstallatie aangelegd is volgens het UPD. In het UPD staat dat de installatie bedoeld is voor het beveiligen van een hal met kisten thee. De installateur hoeft niet te toetsen of er alleen kisten met thee staan als hij het installatiecertificaat afgeeft. Ook als de hal rollen dakbedekking bevat, mag hij het installatiecertificaat afgeven. Het gebruik kan namelijk als gepland wijzigen na het aanleggen van de installatie.

Om een installatiecertificaat af te mogen geven, dient de installateur ‘erkend’ (geaccrediteerd) te worden. Het gebruik kan namelijk als gepland wijzigen na het aanleggen van de installatie. Om voor erkenning in aanmerking te komen dient een installatiebedrijf over een minimaal vereist kennisniveau te beschikken (geschoolde medewerkers) en heeft hij procedures over zijn werkwijze opgesteld. Dit wordt jaarlijks door de certificatie-instelling (CI) beoordeeld.

Steekproefsgewijs worden ook installaties door of namens de certificatie-instelling beoordeeld of het afgeven van een installatiecertificaat toegestaan is. Indien blijkt dat de installatie niet correct is aangelegd, moet de installateur de gebreken verhelpen en de werkwijze van de organisatie aanpassen om dit in de toekomst te voorkomen. Bij herhaling kan hij zijn erkenning verliezen.

Toelichting foto: Een installatiecertificaat kan alleen door een installateur worden afgegeven als die verklaart dat de aangelegde installatie voldoet aan de van toepassing verklaarde voorschriften. Het armatuur belemmert hier het sproeipatroon van de sprinklerkop. Op grond van het sprinklervoorschrift is deze afwijking niet toegestaan en voldoet de installatie, zoals aangelegd, niet aan de eisen; afgifte van een installatie certificaat is dan niet toegestaan als dit armatuur op het moment van opleveren van de installatie reeds aanwezig is. Wat vaak het geval is dat een armatuur pas na het afgeven van het installatie certificaat wordt aangebracht. Daarom wordt bij de inspectie door de inspectie-instelling nog beoordeeld op dit soort aspecten voordat tot afgifte van een inspectiecertificaat wordt overgegaan.

Op dit moment kunnen op basis van CCV-schema's installatiecertificaten voor de in tabel 4 aangegeven brandbeveiligingsinstallaties worden afgegeven.

Tabel 4 *Installatiecertificaten, nieuwe installaties*

Brandbeveiligingsinstallaties	Schema beschikbaar	Zie bijlage CCV-certificatieschema's
brandmeldinstallaties	ja	CCV-certificatieschema 6
ontruimingsalarminstallaties	ja	CCV-certificatieschema 7
VBB-systemen: watervoerende sprinklerinstallaties	ja	CCV-certificatieschema 5
VBB-systemen: sprinklerinstallaties met schuimbijmenging	ja	CCV-certificatieschema 5
VBB-systemen: waterspraysystemen (met schuimbijmenging)	nee	-
VBB-systemen: blusgasinstallaties	nee	-
VBB-systemen: watermist	nee	-

Op dit moment kunnen op basis van CCV-schema's installatiecertificaten voor onderhoud voor de in tabel 4 aangegeven brandbeveiligingsinstallaties worden afgegeven.

Tabel 5 Installatiecertificaten, onderhoud

Brandbeveiligingsinstallaties	Schema beschikbaar	Schema
brandmeldinstallaties	ja	CCV-certificatieschema 9
ontruimingsalarminstallaties	ja	CCV-certificatieschema 10
VBB-systemen : watervoerende sprinklerinstallaties	ja	CCV-certificatieschema 8
VBB-systemen : sprinklerinstallaties met schuimbijmenging	ja	CCV-certificatieschema 8
VBB-systemen : waterspraysystemen (met schuimbijmenging)	nee	-
VBB-systemen : blusgasinstallaties	nee	-
VBB-systemen : watermist	nee	-

5.2 Inspectiecertificaat

Een inspectiecertificaat omvat een uitgebreider oordeel dan een installatiecertificaat. Een inspectiecertificaat geeft een oordeel over de brandbeveiligingsinstallaties en de onderlinge samenhang van de verschillende beveiligingsmaatregelen (bouwkundige, installatietechnische en organisatorische aspecten) en daarmee over de kwaliteit van het totale installatietechnische beveiligingsconcept.

6 Basisontwerp 'Uitgangspuntendocument'

Om een brandbeveiligingssysteem te kunnen certificeren, is het noodzakelijk dat de uitgangspunten en de doelstellingen van de brandbeveiligingsinstallatie in een document worden vastgelegd.

In de praktijk worden de uitgangspunten in diverse documenten beschreven, zoals het Masterplan Brandveiligheid (MPB), het Uitgangspuntendocument (UPD), het Programma van Eisen (PvE), het bestek, de technische beschrijving, de Nota van Aanvulling (NvA) en het Plan van Aanpak (PvA). Sommige van deze documenten hebben een verbinding met andere 'officiële' documenten, zoals het Programma van Eisen in NEN-normen. In de CCV-schema's wordt gebruik gemaakt van de term 'basisontwerp'.

De vastgelegde uitgangspunten vormen de basis voor de inspectie door de inspectie-instelling. Dit kan een nieuw, maar ook een bestaand basisontwerp (UPD, Programma van Eisen) zijn.

Het vastleggen van de uitgangspunten van een installatie mag door iedereen worden uitgevoerd, behalve door een inspectie-instelling.

6.1 Erkenningsregelingen voor opsteller basisontwerp

Op dit moment bestaan er diverse private erkenningsregelingen voor opstellers van een basisontwerp (UPD). Vanuit de regelgeving en de certificeringschema's is het gebruik hiervan niet vereist.

Binnen het CCV wordt momenteel gewerkt aan een erkenningsschema voor opstellers van het basisontwerp. Naar verwachting zal dit schema eind 2015 beschikbaar zijn. Bedrijven kunnen op vrijwillige basis kiezen om zich te laten erkennen volgens deze regeling. Het laten opstellen van een uitgangspuntendocument door een 'erkend bedrijf' is echter niet verplicht. Het kiezen voor een erkend bedrijf geeft wel aan dat het bedrijf bekend is met het proces voor het opstellen van een uitgangspuntendocument en over de basisvaardigheden hiervoor beschikt. Indien een bedrijf hiervoor niet erkend is, kan dit best een goed uitgangspuntendocument opstellen. Hierbij is het wel het advies aan de opdrachtgever om goed te onderzoeken of het bedrijf hiertoe in staat is.

Om als bedrijf in aanmerking te komen voor erkenning volgens dit schema moet niet alleen de persoon die de documenten opstelt aan minimale eisen voldoen, maar moet daarnaast de organisatie erop ingericht zijn om uitgangspuntendocumenten op te stellen volgens vastgelegde procedures. Ook zal er beschreven worden wat de minimale inhoud van het uitgangspuntendocument moet zijn.

6.2 Inhoud basisontwerp

Het basisontwerp van een brandbeveiligingssysteem bestaat uit één of meerdere documenten waarin een te realiseren installatietechnische brandbeveiliging wordt omschreven in samenhang met de noodzakelijke bouwkundige en installatietechnische voorwaarden.

In het basisontwerp kunnen de eisen voor meerdere installaties worden vastgelegd in één document.

Een basisontwerp moet voldoende informatie bevatten, zodat voor alle betrokken partijen duidelijk is wat de eisen voor de installatie zijn. Binnen normen zijn er vaak keuzes te maken; in het basisontwerp dient duidelijk vastgelegd te worden welke keuzes gemaakt zijn (voorbeeld 5 en 6). In het CCV-inspectieschema Brandbeveiliging 2 is vastgelegd welke informatie het basisontwerp minimaal dient te bevatten.

In tabel 6 zijn de onderwerpen aangegeven die minimaal moeten worden beschreven. Een basisontwerp is altijd maatwerk: het ene gebouw dient uitgebreider te worden beschreven dan het andere. Wel dienen deze aspecten altijd terug te komen in het basisontwerp.

Voorbeeld 5

In de sprinklervoorschriften wordt het ontwerp van de sprinklerinstallatie bepaald aan de hand van de aanwezige brandrisico's in een gebouw. In het uitgangspuntendocument moet worden vastgelegd wat het risico is (bijvoorbeeld kantoor of winkel) en welke gevarenklasse daar bij hoort.

Voorbeeld 6

In het basisontwerp moet worden vastgelegd wat de omvang van de brandmeldinstallatie die moet worden gerealiseerd. Hierin moeten alle eisen van de betrokken partijen in worden meegenomen. Als de opdrachtgever aanvullende rookmelders wil in bepaalde ruimte moet dit worden aangegeven door wie (en waarom) deze worden geëist zodat ook voor de toekomst de herkomst van de eisen bekend is.

Nu zijn bij veel gerealiseerde installaties de achtergronden niet meer bekend. Is de aanwezige volledige bewaking een wens van de gebruiker of een gelijkwaardigheid? Antwoord op deze vraag is belangrijk bij wijzigingen, vervanging van de installatie of bij een vraag van een gebruiker of de rookmelders weggehaald mogen worden.

Tabel 6 Inhoud van het basisontwerp

Onderdeel	Aspect (tekst uit inspectieschema)
Basisgegevens	> NAW-gegevens van de contactpersoon van de opdrachtgever > Omschrijving/aanduiding van het bouwwerk > NAW-gegevens van het bouwwerk
Objectgegevens	> Geografische gegevens/situatieschets > Specifieke gebouwenkenmerken > Gedetailleerde informatie t.a.v. het gebruik > Scheidingen en belendingen > Technische bijzonderheden > Gegevens van de (proces)installatie
Uitgangspunten	> Gebruiksfunctie(s) > Bouwaard en gebruik van het bouwwerk > Brandcompartimentering > Vluchtwegen > Demarcatie van het beveiligingssysteem > Soort beveiligingssysteem > Afgeleide doelstelling(en) > Van toepassing zijnde wet- en regelgeving > Specifieke bepalingen vanuit de vergunning en/of verzekering > Van toepassing zijnde normen en noodzakelijke keuzes binnen deze normen > Aanvullende inspectiepunten > Bijzondere omgevingsomstandigheden > Prestatie-eisen > Noodzakelijke koppelingen tussen het brandbeveiligingssysteem en automatische brandbeveiligingsinstallaties of overige installaties (zoals activering van de blusinstallatie of doormelding van het brandalarm) > Relatie met de interne en externe organisatie > Overige gekoppelde of niet gekoppelde brandbeveiligingsystemen > Organisatorische maatregelen

Voor veel brandmeld- en ontruimingsalarminstallaties wordt alleen het model PvE-formulier uit de norm ingevuld en beschouwd als basisontwerp. Dit basisontwerp is formeel niet volledig en voldoet niet aan de minimale eisen uit de certificeringsschema's.

6.3 Beoordeling van het basison ontwerp

De inspectie-instelling zal (in het kader van het certificeren van de installatie) ook het basison ontwerp beoordelen. Als het basison ontwerp aspecten bevat die strijdig zijn met het voorschrift, of onvoldoende onderbouwde afwijkingen van het voorschrift bevat, dan kan certificering niet zondermeer plaatsvinden. Om zekerheid te krijgen dat de uitgangspunten certificeerbaar zijn, is het aan te bevelen het basison ontwerp tijdig te laten beoordelen. Het basison ontwerp moet worden beoordeeld door de inspectie- instelling. In de CCV-inspectieschema's Brandbeveiliging 1 is slechts aangegeven dat dit voor het uiteindelijke certificeren moet hebben plaatsgevonden.

De wijze waarop deze beoordeling dient te worden uitgevoerd is aangegeven in CCV-inspectieschema Brandbeveiliging 2. Bij deze beoordeling wordt door de inspectie-instelling bekeken of de eisen zoals opgeschreven niet strijdigheid zijn met normen en voorschriften. Indien er sprake is van een strijdigheid waardoor de installatie niet geschikt is voor het behalen van de afgeleide doelstellingen (zie hoofdstuk 8) kan certificering niet plaatsvinden.

Tijdens de beoordeling van het basison ontwerp door de inspectie-instelling wordt op de in tabel 6 aangeven aspecten beoordeeld.

Tabel 7 Beoordeling van het basisontwerp

Onderwerp	Inspectiepunt (tekst uit inspectieschema)
Omschrijving van de doelstellingen	De afgeleide doelstellingen van het te realiseren brandbeveiligingssysteem zijn eenduidig en transparant vastgelegd en moeten herleidbaar zijn tot de in het basisontwerp vastgestelde wet- en regelgeving.
Aard en omvang van het brandbeveiligingssysteem	De aard en omvang van het te realiseren brandbeveiligingssysteem is eenduidig en transparant vastgelegd.
Volledigheid en consistentie van de gegevens	Er is informatie beschikbaar om vast te stellen of de beschreven brandbeveiliging leidt tot de vastgelegde afgeleide doelstelling, en de gegevens zijn onderling consistent en er zijn geen conflicterende voorwaarden beschreven.
Normatief kader (invulling en niveau van het brandbeveiligingssysteem)	De aangewezen normen/voorschriften/standaards waarop het brandbeveiligingssysteem is gebaseerd, zijn vermeld in het CCV-inspectieschema Brandbeveiliging 11 - Specifieke normen en verwijzingen.
	De aangewezen normen/voorschriften/standaards zijn geschikt om de beoogde afgeleide doelstelling van het brandbeveiligingssysteem te kunnen realiseren (de normen,voorschriften, en standaards moeten zijn ontwikkeld om de beoogde afgeleide doelstelling te behalen in relatie tot het bouwwerk, de inrichting en het beoogde gebruik).
	De keuzes die zijn gemaakt binnen de aangewezen normen, voorschriften en standaards zijn geschikt om de beoogde afgeleide doelstelling van het brandbeveiligingssysteem te kunnen realiseren (de normen, voorschriften en standaards moeten zijn ontwikkeld om de beoogde afgeleide doelstelling te behalen in relatie tot het bouwwerk, de inrichting en het beoogde gebruik).

7 Goedkeuring van uitgangspunten door het bevoegd gezag

Wanneer moeten de uitgangspunten, vastgelegd voor een brandbeveiligingssysteem, nu door het bevoegde gezag goedgekeurd worden?

7.1 Brandmeld- en ontruimingsalarminstallaties

Het is niet in alle gevallen noodzakelijk om het basisontwerp voor een brandmeld- en ontruimingsalarminstallatie aan het bevoegd gezag ter goedkeuring aan te bieden.

In het geval dat de eisen voor aanwezigheid, bewakingsomvang en de noodzaak van doormelding naar de brandweer alarmcentrale namelijk al vastgelegd is in officiële besluitvorming is het laten goedkeuren van het opgestelde basisontwerp niet nogmaals vereist.

Het laten goedkeuren van een basisontwerp is dan ‘dubbel werk’, in het kader van lastenverlichting voor de ondernemer is een extra beoordelingsronde niet wettelijk vereist (zie kader). Mits de installatie wordt aangelegd volgens de NEN 2535 en NEN 25375 waarbij een aantal basis-eisen al zijn vastgelegd in een vergunning voor het bouwen, brandveilig gebruik of een gebruiksmelding.

In het verleden stond in het Gebruiksbesluit expliciet de eis dat de installatie aangelegd moest zijn volgens een door Burgermeesters en Wethouders goed gekeurd programma van eisen. Deze eis is niet langer zodanig in het Bouwbesluit opgenomen.

Regeling Bouwbesluit 2012 -Artikel 5.3a. NEN 2535 en NEN 2575

Bij de toepassing van NEN 2535 en NEN 2575 is het in die normen bedoelde akkoord van de bevoegde autoriteit verkregen met een vergunning voor het bouwen of voor brandveilig gebruik of een melding als bedoeld in artikel 1.18, eerste lid, van het besluit.

Toelichting

Aangegeven is hoe bij toepassing van NEN 2535 en NEN 2575 moet worden omgegaan met de in die normen genoemde toestemming van de bevoegde autoriteit. Dit hoeft niet te leiden tot het separaat goedkeuren van het Programma van Eisen (PvE) naast het verlenen van een vergunning voor het bouwen. Uit het voorschrift blijkt dat het voldoende is wanneer er een vergunning voor het bouwen of voor brandveilig gebruik of een melding als bedoeld in artikel 1.18, eerste lid, van het Bouwbesluit 2012 aanwezig is.

7.2 Installaties in het kader van gelijkwaardigheid

Voor installaties die worden aangelegd in het kader van gelijkwaardigheid is het ook van belang dat er overeenstemming is met het bevoegd gezag over de doelstellingen en uitgangspunten van de installatie. Zonder het vastleggen van een (aantal basis) uitgangspunten is het goed beoordelen van een gelijkwaardigheid niet mogelijk.

Dit impliceert dat ook goedkeuring op (delen van) het basisontwerp door het bevoegd gezag noodzakelijk is. Dit kan al in de verleende bouwgunning zijn vastgelegd (zie 7.1).

7.3 Zorgplicht

Zowel het Bouwbesluit als de Woningwet stellen dat de gebruiker/eigenaar de nodige inspanningen moet plegen om gevaar voor de gezondheid en de veiligheid te voorkomen. Het bevoegd gezag beoordeelt of hieraan voldaan wordt (handhaving achteraf).

Bij deze beoordeling wordt ook bekeken of de brandbeveiligingsystemen geschikt zijn voor het gebruik en voldoende zijn afgestemd op het gebouw en de aanwezige organisatie.

Dit kan leiden tot een verschil van inzicht tussen het bevoegd gezag en de gebruiker/eigenaar van een gebouw. Indien het bevoegd gezag van mening is dat het brandbeveiligingssysteem zoals aanwezig niet geschikt is voor het behalen van de doelstellingen zoals aangegeven in het Bouwbesluit zal die dit zeer goed moeten motiveren.

Door het plegen van vroegtijdig overleg en goedkeuring te vragen aan het bevoegd gezag voordat wordt begonnen met de aanleg van een brandbeveiligingssysteem wordt het risico op discussies verkleind. Dit is echter een vrijwillige stap in veel situaties omdat er veel gevallen geen formele verplichting tot een verzoek om goedkeuring vereist is.

8 Certificering op afgeleide doelstellingen

Inspectie kan op verschillende manieren plaatsvinden. Certificeren 'tegen de norm' lijkt de eenvoudigste methode. Hierbij kan pas een inspectiecertificaat worden afgegeven als volledig aan de norm wordt voldaan. Zelfs kleine afwijkingen, die op geen enkele wijze afbreuk doen aan de werking van het brandbeveiligingssysteem, zijn niet toegestaan. Deze wijze van certificeren leidt tot praktische bezwaren bij installateurs en gebruikers; daarom is door het CCV en de belanghebbende die hierin vertegenwoordigd zijn ervoor gekozen om brandbeveiligingsystemen te certificeren 'op afgeleide doelstellingen'. Met een inspectiecertificaat verklaart de inspectie-instelling dat met de aanwezige brandbeveiligingsystemen de geformuleerde doelstellingen behaald worden. Deze wijze van certificeren heet 'certificeren op afgeleide doelstellingen'.

Voorbeeld 7

Certificeren tegen de norm

NEN 2535 geeft aan dat een rookmelder op exact een halve meter afstand van een wand geplaatst moet worden. De installateur koos er echter voor deze op 0,48 meter uit de wand te plaatsen, omdat dit mooi uitkomt met het midden van een plafondtegels en de aanwezige ventilatie roosters. Aangezien deze projectering niet voldoet aan het voorschrift, kan er bij certificeren tegen de norm geen certificaat afgegeven worden. Bij 'certificatie op afgeleide doelstellingen' is dit wel mogelijk – overigens wel met een expliciete onderbouwing voor het toestaan van de afwijking.

Of een afwijking acceptabel is en de doelstellingen van het brandbeveiligingssysteem nog steeds worden behaald wordt niet door de installateur of de opdrachtgever bepaald, het is aan de inspectie-instelling om dat te beoordelen. Een toegestane afwijking zal altijd moeten vastgelegd in het inspectierapport, met daarbij een motivering waarom deze afwijking acceptabel is.

De doelstellingen waarop certificering mogelijk is, zijn vastgelegd in het CCV-inspectieschema Brandbeveiliging 1. Dit zijn vaste doelstellingen die vastgelegd zijn in het inspectieschema. In tabel 8 zijn de mogelijke afgeleide doelstellingen weergegeven waarop certificering mogelijk is.

Deze doelstellingen vormen de basis voor de certificering en beoordeling door de inspectie-instelling of geconstateerde afwijkingen acceptabel zijn. De in tabel 8 aangegeven omschrijvingen zijn dan ook vaste definities waarvan niet van afgeweken kan worden.

Tabel 8 Afgeleide doelstellingen

Installatie	Afgeleide doelstellingen
BMI	Een beginnende brand tijdig ontdekken, lokaliseren en signaleren, waarna de aangesloten brandbeveiligingsvoorzieningen tijdig in werking wordt gesteld, binnen de context van het basisontwerp.
OAI	Tijdig in voldoende mate akoestisch en/of optisch informatie geven aangaande de ontruiming, om veilig vluchten te initiëren, binnen de context van het basisontwerp.
VBB	Een beginnende brand in een vroeg stadium detecteren, signaleren en onder controle houden, zodat veilig vluchten van mens en dier mogelijk is (life safety), binnen de context van het basisontwerp.
	Een beginnende brand in een vroeg stadium detecteren, signaleren en onder controle houden, zodat bestrijding door de in- en externe brandbestrijdingsorganisaties kan plaatsvinden, binnen de context van het basisontwerp.
	Het verhogen van de bescherming van een bouwwerk en/of object in geval van blootstelling aan een brand (exposure protection), waardoor de kans op brandoverslag wordt geminimaliseerd en schade aan het bouwwerk en/of object wordt beperkt, in de context van het basisontwerp.
RBI	Tijdig en in voldoende mate afvoeren van warmte en rook, of het tijdig en in voldoende mate tegenhouden van rook om veilig vluchten mogelijk te maken, binnen de context van het basisontwerp.
	Tijdig en in voldoende mate afvoeren van warmte en rook om een binnenaanval door de brandweer mogelijk te maken, binnen de context van het basisontwerp.

9 Andere certificatieschema's

Het Bouwbesluit stelt als eis dat voor het certificeren van een brandbeveiligingssysteem gebruik gemaakt dient te worden van de door het CVV uitgegeven schema's.

Binnen het CCV-inspectieschema worden niet alle op de markt beschikbare schema's waarmee een installatiecertificaat kan worden afgegeven erkend als input voor een inspectiecertificaat. In tabel is voor een aantal bekende schema's aangegeven of deze meegewogen worden binnen de CCV-inspectieschema's.

Tabel 9 Overzicht andere certificatieschema's

www.kiwafss.nl
www.vebon.nl
www.cibv.nl

Schema	Waardering
LPCB LPS 1233	Ja (beperkt)
VEBON Beoordelingsrichtlijn Productcertificaat voor het ontwerp, de installatie en het onderhoud van ontruimingsalarminstallaties	Nee
KIWA BRL-K21025 Beoordelingsrichtlijn Rookbeheersystemen Erkeningsregeling voor het ontwerp, installatie en nazorg van rookbeheersingsystemen	Nee
KIWA BRL BRL-K21020/01 Beoordelingsrichtlijn voor het Kiwa procescertificaat voor ontwerp, installatie, oplevering en nazorg van brandveiligheidssystemen gebaseerd op watermist	Nee
KIWA BRL-K21022/01 Beoordelingsrichtlijn Blusgassysteem of Blusgasinstallatie voor het Kiwa procescertificaat voor ontwerp, installatie, oplevering en nazorg van vaste brandblusssystemen gebaseerd op warmteonttrekking of zuurstofverdringing	Nee

Bouwbesluit
artikel 1.3

Het Bouwbesluit biedt dan ook de mogelijkheid om certificaten die afgegeven worden volgens andere certificatieschema's te accepteren. Dit is mogelijk op basis van het 'gelijkwaardigheidsprincipe', zoals bedoeld in het Bouwbesluit, artikel 1.3. Door de aanvragen dient aangetoond te worden dat bij toepassing van een ander schema ten minste dezelfde mate van veiligheid biedt als is beoogd met de eisen uit hoofdstuk 6 van het Bouwbesluit.

Uitgangspunt bij de CCV schema's is dat er altijd een inspectie en beoordeling plaatsvindt door een onafhankelijke type A inspectie-instelling. Het lijkt voor de hand te liggen dat bij toepassing van een ander certificatie schema tenminste deze wijze van beoordeling van een installatie dient terug te komen.

10 Vragen en antwoorden over certificering

Vraag 1

Moet een installateur erkend zijn voor het aanleggen van installaties?

Nee, dit is niet vereist om een installatie te kunnen laten certificeren na aanleg. Elke installateur mag een installatie aanleggen en deze door een inspectie-instelling laten certificeren. Wel mag de opdrachtgever in bijvoorbeeld een bestek eisen stellen aan de deskundigheid en ervaring van de installateur door te eisen dat de installateur een 'erkend' installateur is.

Vraag 2

Is het noodzakelijk dat een installatiecertificaat wordt afgegeven om in aanmerking te komen voor een inspectiecertificaat?

Nee, dit is niet vereist. Maar als er voor een brandbeveiligingsinstallatie een installatiecertificaat is afgegeven, dan zullen de werkzaamheden van de inspectie-instelling beperkter zijn. Op welke aspecten een inspectie-instelling een installatie moet beoordelen is vastgelegd in het CCV-inspectieschema Brandbeveiliging 1.

Vraag 3

Het bevoegde gezag geeft aan dat een uitgangspuntendocument moet worden opgesteld; moet dat inderdaad?

Ja, de uitgangspunten en doelstellingen waarop de installatie beoordeeld moeten vastgelegd zijn/worden. Certificatie kan niet plaatsvinden zonder dat er uitgangspunten en doelstellingen zijn vastgelegd waarop de installatie wordt beoordeeld. Zie hoofdstuk van 6 van deze kennispublicatie voor meer informatie over dit onderwerp.

Vraag 4

In het verleden is voor mijn gebouw een Basisdocument Brandveiligheid opgesteld door een inspectie-instelling. Moet ik voor de uitbreiding van mijn bedrijfshal een Uitgangspuntendocument door een andere partij laten maken?

Ja. In het verleden was het gangbaar dat de inspectie-instelling zowel de uitgangspunten waaraan de installatie dienen te voldoen vastlegde en deze installatie vervolgens ook keurde; dit is inmiddels niet meer toegestaan. Het vastleggen van eisen moet door een andere partij, niet zijnde de inspectie-instelling, gebeuren.

Vraag 5

In mijn gebouw worden zowel de brandmeld-, de ontruimings- als sprinklerinstallatie gecertificeerd. Klopt het dat ik drie certificaten nodig heb?

Ja, elke brandbeveiligingssysteem wordt afzonderlijk gecertificeerd. Op dit moment is het niet mogelijk om één certificaat af te geven dat voor al deze brandbeveiligingssysteem geldig is.

Vraag 6

Als ik geen inspectiecertificaat heb, gaat dat dan ten koste van mijn vergunning?

Deze vraag is niet eenduidig te beantwoorden. Op grond van de wet- of regelgeving kan het verplicht zijn dat u voor uw installatie over een inspectiecertificaat beschikt. Wat er gebeurt als u dat certificaat niet kunt overleggen bepaalt het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag heeft een eigen verantwoordelijkheid en bevoegdheid om te beslissen over situaties waarin niet aan de toepasselijke wet- en regelgeving is voldaan.

Vraag 7

De inspectie-instelling heeft mijn sprinklerinstallatie afgekeurd, omdat diverse doorvoeringen door een brandwerende scheiding niet goed zijn. Is dat correct?

Dat hangt ervan af: als deze brandscheiding is vastgelegd in het basisontwerp, dan moet de inspectie-instelling deze scheiding beoordelen. Een brandscheiding die niet voldoet aan de eisen zoals vastgelegd in het basisontwerp kan leiden tot een negatieve conclusie tijdens een inspectie. Een inspectie-instelling beoordeelt alleen de scheidingen die zijn aangegeven in het basisontwerp. In het gebouw kunnen ook nog brandscheidingen aanwezig zijn op grond van bijvoorbeeld het Bouwbesluit. Deze worden niet beoordeeld tijdens de certificering door de inspectie-instelling. Dat er brandscheidingen zijn beoordeeld, wil dan ook niet zeggen dat alle brandscheidingen in het gebouw zijn beoordeeld.

Vraag 8

Mijn installateur is begonnen met aanleg van de brandmeldinstallatie, maar zijn werktekeningen zijn nog niet beoordeeld door een inspectie-instelling. Is goedkeuring vooraf niet vereist?

Nee, vanuit het inspectieschema is dit niet vereist. De toetsing of de installatie voldoet zal plaatsvinden op het moment van certificering van de installatie; de installateur draagt hiervoor het risico. Bij complexe installaties zal de installateur er vaak wel voor kiezen om tekening en berekeningen vroegtijdig te laten beoordelen om vroegtijdig zekerheid te krijgen dat zijn ontwerp correct is.

In een bestek kan de opdrachtgever wel als eis neerleggen dat met de werkzaamheden pas begonnen mag worden als het ontwerp van de installatie door de inspectie-instelling is goedgekeurd. Hiermee wordt voorkomen dat 'fouten' die op voorhand ontdekt hadden, pas (te) laat worden opgemerkt.

Bijlage

CCV-schema's en documenten

Nr.	Titel	versie	Datum
1a	CCV-INSPECTIESCHEMA BRANDBEVEILIGING Inspectie brandbeveiligingssysteem (VBB-BMI-OAI-RBI) op basis van afgeleide doelstellingen	10	1 juni 2015
1b	CCV-INSPECTIESCHEMA BRANDBEVEILIGING Inspectie brandbeveiligingssysteem (VBB-BMI-OAI-RBI) op basis van afgeleide doelstellingen	7.0+W1	1 september 2012
2	CCV-INSPECTIESCHEMA BRANDBEVEILIGING Inspectie basisontwerp brandbeveiligingssysteem (VBB-BMI-OAI-RBI) op basis van afgeleide doelstellingen	7.0	1 september 2012
3	CCV-CERTIFICATIESCHEMA Brandmeldinstallaties: 2011	3.0	1 februari 2015
4	CCV-CERTIFICATIESCHEMA Ontruimingsalarminstallaties	2.0	1 januari 2015
5	CCV-CERTIFICATIESCHEMA VBB-systemen: 2012	2.0	10 oktober 2014
6	CCV-CERTIFICATIESCHEMA Installeren Brandmeldinstallaties: 2011	3.0	1 februari 2015
7	CCV-CERTIFICATIESCHEMA Installeren Ontruimingsalarminstallaties	2.0	1 januari 2015
8	CCV-CERTIFICATIESCHEMA Onderhoud VBB-systemen: 2012	2.0	1 juni 2012
9	CCV-CERTIFICATIESCHEMA Onderhoud Brandmeldinstallaties: 2011	3.0	1 februari 2015
10	CCV-CERTIFICATIESCHEMA Onderhoud Ontruimingsalarminstallaties	2.0	1 januari 2015
11	CCV-INSPECTIE BRANDBEVEILIGING Specifieke normen en verwijzingen	4.0	15 april 2015
12	CCV-INSPECTIE BRANDBEVEILIGING Goed- en afkeurcriteria Brandbeveiligingssystemen	3.0	1 september 2012

Bij toepassing van de CCV-inspectieschema's, genoemd in de artikelen 6.20, zesde lid, 6.23, vierde lid, en 6.32 van het Bouwbesluit wordt uitgegaan van de desbetreffende onderdelen van het CCV-inspectieschema Brandbeveiliging van 1 september 2012, inclusief wijzigingsblad W1: 2012. De meest recente versie uitgeven door het CCV is de versie van 1 januari 2015, deze bevat een aantal verbeteringen t.o.v de voorgaande versie en is dan ook gelijkwaardig met de versie van 1 september 2012.

In het CCV zijn alle belanghebbende partijen betrokken die een relatie hebben met certificering zoals: afnemers, brandweer Nederland, verzekeraars, installateurs en inspectie instellingen.

Begrippenlijst

Basisontwerp /uitgangspuntendocument (UPD)	Document waarin het doel, de uitgangspunten, ontwerpkeuzes en de functionele eisen die onder verantwoordelijkheid van de gebruiker/eigenaar zijn opgesteld.
Bouwbesluit (BB)	Bouwbesluit 2012
BMI	Brandmeldinstallatie
Brandbeveiligingsinstallatie	Een installatie, inclusief gestuurde brandbeveiligingsvoorzieningen, die qua functie een waardevolle bijdrage levert aan de doelstellingen.
Brandbeveiligingssysteem	Een brandbeveiligingsinstallatie, inclusief de daar direct aan verbonden essentiële bouwkundige en organisatorische voorzieningen, die qua functie een waardevolle bijdrage levert aan de doelstellingen.
Inspectiecertificaat	Geharmoniseerd document, dat wordt afgegeven zodra in een inspectierapport over de brand-beveiliging een positieve conclusie wordt getrokken over het voldoen aan afgeleide doelstellingen.
MPB	Masterplan Brandveiligheid
NvA	Nota van Aanvulling
OAI	Ontruimingsalarminstallatie.
PAC	Particuliere alarmcentrale
PvA	Plan van Aanpak
PvE	Programma van Eisen
RAC/GMK	Regionale alarmcentrale / Gemeenschappelijke meldkamer.

RBI	Rookbeheersinginstallatie (o.a. RWA/overdruk)
RWA	Rook- en warmteafvoerinstallatie
VBB	Een vast opgesteld brandblus- en beheers- systeem (sprinkler-, sproei-, blusgas-, watermist- en schuimsystemen).

Instituut Fysieke Veiligheid

Het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) draagt bij aan een veilige samenleving door het versterken van de veiligheidsregio's en hun partners bij het professionaliseren van hun taken. Wij ontwikkelen en delen relevante kennis, wij hebben expertise voor het verwerven en beheren van gemeenschappelijk materieel en wij adviseren de betrokken besturen. Ons motto hierbij is: signaleren en verbinden.

Infopunt Veiligheid, onderdeel van het IFV, is hét centrale vraag- en informatieloket op het gebied van fysieke veiligheid. Beroepsbeoefenaars kunnen hier hun vragen voorleggen aan vakspecialisten. Dat kan telefonisch, per e-mail of via een webformulier. De toegang tot de informatieservice en informatiebemiddeling is laagdrempelig en kosteloos.

Actuele dossiers

De website www.infopuntveiligheid.nl biedt inzage in een online kennisbank met dossiers die actueel worden gehouden door een redactieteam van kennismakelaars en deskundigen uit de praktijk. U hebt 24 uur per dag toegang tot enkele duizenden kennisdocumenten verdeeld over meerdere kennisgebieden. Een belangrijke kennisbron voor veiligheidsregio's, hulpverleningsdiensten, landelijke, provinciale en gemeentelijke overheden en organisaties in de vitale sectoren.

Instituut Fysieke Veiligheid
Infopunt Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
026 355 23 00
www.ifv.nl
www.infopuntveiligheid.nl
infopuntveiligheid@ifv.nl

